

II KVARTALNI IZVEŠTAJ

Jul 2025

Urednici: Jelena Bojović, Dušan Vasiljević i Mihailo Gajić

Publikaciju pripremila: Jelena Rančić

Autori: Jelena Rančić, Jelena Mičić, Ana Milovanović, Jasmina Radovanović, Todo Terzić, Isidora Šmigić, Sanja Knežević Mitrović

Saradnici: Ilija Gavrilović, Jovana Stefanović, Marija Suzić, Dušan Kolundžić, Jelena Vejnović, Jovana Perić, Jovana Dživdžanović, Emilija Ničić

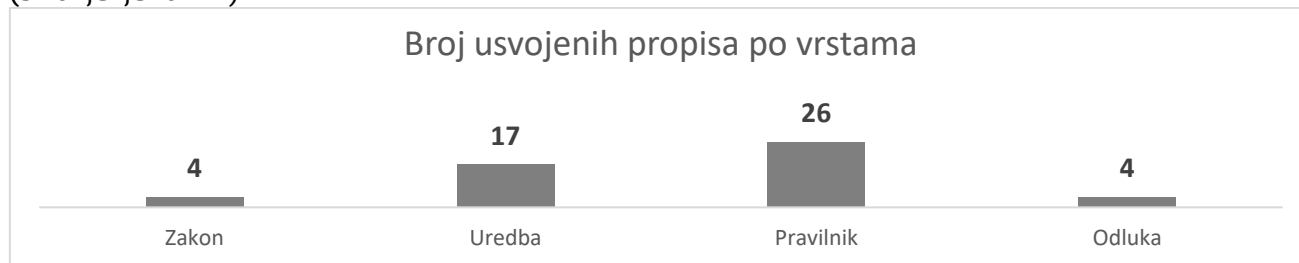
SADRŽAJ

REZIME	2
UČEŠĆE NALED-a U RADNIM GRUPAMA	4
PROPISI USVOJENI U II KVARTALU 2025.....	5
Porezi i neporeske dažbine	6
Radno pravo, inovacije i preduzetništvo	7
Digitalizacija	10
Javne nabavke	13
Imovina, investicije i energetika.....	14
Hrana i poljoprivreda	17
Zdravstvo	18
Zaštita životne sredine	19
SPROVOĐENJE PREPORUKA SIVE KNJIGE 17 ...	21
ANEKS 1 – LISTA DONETIH PROPISA U II KVARTALU 2025	23
ANEKS 2 – LISTA PROPISA ČIJE USVAJANJE PREDVIĐA NPAA II KVARTALU 2025	27

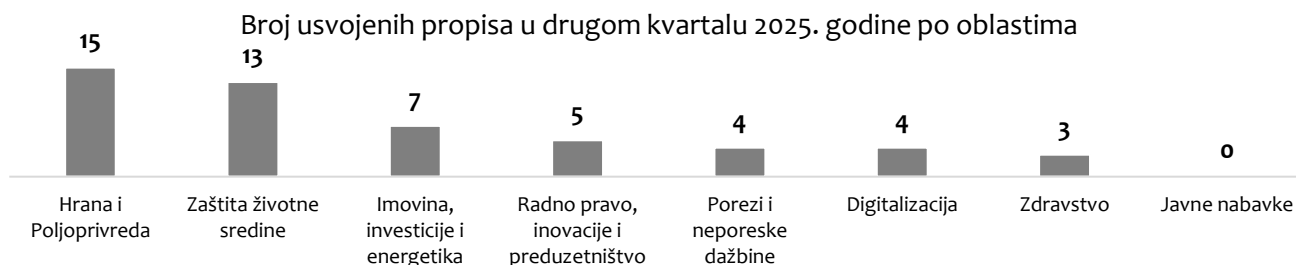
REZIME

Tokom drugog kvartala zabeleženo je usporavanje regulatorne aktivnosti, donošenjem 51 propisa (četiri zakona i 47 podzakonskih akata) u odnosu na 65 propisa koliko je doneto u prvom tromesečju ove godine (smanjenje za 22%).

Sa druge strane, u drugom tromesečju su doneta 32 propisa više (59%) u odnosu na uporedivi period prošle godine, tokom koga je Vlada delimično bila u tehničkom mandatu nakon parlamentarnih izbora, do izbora nove Vlade početkom maja 2024.

Više od polovine svih donetih akata je iz oblasti hrane i poljoprivrede (15) i zaštite životne sredine (13).

Tokom drugog kvartala nastavljene su aktivnosti NALED-a na davanju inputa i podrške državnim institucijama u procesu kreiranja i izmene propisa čije usvajanje i primena treba da doprinesu delimičnom ili potpunom rešavanju više od 10 preporuka [Sive knjige 17](#). To bi u velikoj meri popravilo rezultat rešavanja preporuka iz [Sive knjige 16](#), imajući u vidu da su samo dve preporuke rešene i to delimično, dok se prethodnih godina rešavalo u proseku po 12 preporuka.

Peti revidirani Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina EU (NPAA) za period 2024-2027. godine¹ donet je krajem oktobra 2024. godine, čime su izmenjeni kako plan tako i dinamika donošenja propisa za

¹ Za 2024. godinu obuhvaćeno je drugo polugodište, tj. treći i četvrti kvartal.

2024. i 2025. godinu, da bi se uskladili sa tada donetom Reformskom agendom. Tokom drugog tromesečja ove godine kroz NPAA je bilo predviđeno usvajanje 35 propisa, od kojih se najveći broj odnosi na oblasti imovine, investicija i energetike i digitalizacije. Ukupno je usvojeno 11 propisa planiranih za drugi kvartal, od čega sedam u tom kvartalu dok su četiri usvojena pre roka, u prvom kvartalu ove godine.

Detaljnija objašnjenja najrelevantnijih izmena u propisima, kao i informacije o propisima u pripremi i sa time povezanim aktivnostima NALED-a, dati su u nastavku teksta. U Aneksu 1 je spisak svih izmenjenih, usvojenih i donetih propisa, po oblastima, tokom drugog kvartala ove godine, dok je u Aneksu 2 prikazana lista svih propisa čije donošenje predviđa NPAA u ovom periodu

UČEŠĆE NALED-a U RADNIM GRUPAMA

U ovoj sekciji Vam predstavljamo informacije o učešću NALED-a u radnim grupama, dok su u relevantnim oblastima prikazane detaljnije informacije o doprinosu NALED-a i njegovih članova pripremi odgovarajućih propisa.

Radne grupe:

Do kraja juna ove godine NALED je bio uključen u rad brojnih radnih grupa, od kojih su tri novoformirane u drugom kvartalu:

1. **NOVA:** Radna grupa Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog **za izradu novog Programa za pojednostavljenje administrativnih postupaka i regulative – ePapir i pratećeg Akcionog plana za period 2026-2030. godine**
2. **NOVA:** Međusektorska radna grupa Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji **za praćenje sprovođenja Reformske agende u oblasti digitalizacije**
3. **NOVA:** Radna grupa Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede **za izradu Predloga zakona o komasaciji**
4. **Radna grupa za Regenerativnu poljoprivredu** Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede radi uvođenja koncepta regenerativne poljoprivrede u nacionalno zakonodavstvo
5. Radna grupa Ministarstva finansija **za podršku razvoju arhitekture sistema za elektronsko plaćanje neporeskih prihoda**
6. Radna grupa Zavoda za intelektualnu svojinu **za pripremu Nacrta programa razvoja intelektualne svojine Republike Srbije**
7. Radna grupa Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja **za izradu Nacrta zakona o radnom angažovanju na sezonskim i drugim povremenim poslovima u određenim delatnostima**
8. Radna grupa Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja **za praćenje i usklađivanje inspeksijskog nadzora u oblast neformalnog rada**
9. Radno telo Vlade Republike Srbije – **Koordinaciono telo za suzbijanje sive ekonomije**

10. Radna grupa Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave za izradu **Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o elektronskoj upravi, Predloga izmena Uredbe o načinu rada Portala otvorenih podataka i Predloga izmena Uredbe o bližim uslovima za izradu i održavanje veb prezentacije organa**
11. Radna grupa Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave za izradu **Programa razvoja eUprave za period 2026-2030. godine i prpratnog Akcionog plana**
12. Radna grupa Republičkog sekretarijata za javne politike za praćenje sprovođenja, analize i reviziju **Programa unapređenja upravljanja javnim politikama i regulatornom reformom za period 2021-2025**
13. Radna grupa Ministarstva informisanja i telekomunikacija za izradu **Zakona o širokopojasnoj infrastrukturi**
14. Radna grupa Ministarstva informisanja i telekomunikacija za izradu **Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju**
15. Radna grupa Ministarstva zdravlja za pripremu **podzakonskih akata predviđenih Zakonom o zdravstvenoj dokumentaciji i evidencijama u oblasti zdravstva**
16. Radna grupa Ministarstva rudarstva i energetike za izradu **Strategije upravljanja mineralnim i drugim geološkim resursima u Republici Srbiji za period 2025-2040. godine sa projekcijama do 2050. godine.**

PROPISI USVOJENI U II KVARTALU 2025.

Porezi i neporeske dažbine

Usvojeni propisi

Olakšice za stambeno kreditiranje mladih, posebno nezaposlenih i zaposlenih na određeno vreme predviđene su izmenama [Zakona o utvrđivanju garantne šeme i subvencionisanju dela kamate kao mera podrške mladima u kupovini prve stambene nepokretnosti](#) ("Službeni glasnik RS", br. 19/2025 i 51/2025). Dosadašnja regulativa, gde je starost jemca (npr. roditelja) ograničavala rok otplate, često je onemogućavala dobijanje subvencionisanog stambenog kredita. Izmenama je predviđeno da jemstvo ne mora pokrivati ceo period otplate, već banke mogu tražiti dodatne garancije tokom trajanja kredita. Takođe, omogućeno je da jemac više ne mora biti član porodice. Krediti će moći da se koriste i za gradnju individualne ili montažne kuće na zemljištu s građevinskom dozvolom. Dopunjena je i definicija stambene nepokretnosti – uključuje i pomoćne objekte, kako banke više ne bi odbijale zahteve za kredit za ovu vrstu nepokretnosti. Zakon predviđa i fleksibilniji pristup bankama u proceni rizika i obezbeđenja.

Aktivnosti NALED-a

Tokom drugog kvartala održano je nekoliko sastanaka Radne grupe Ministarstva finansija za podršku razvoju arhitekture sistema za elektronsko plaćanje neporeskih prihoda, a na poslednjem je predstavljen **Operativni plan za sprovođenje reforme parafiskala**. U pitanju je rešavanje višedecenijskog problema privrede vezan za netransparentnost sistema neporeskih dažbina (taksi i naknada) na svim nivoima vlasti, a reforma predstavlja i jedan od koraka na čije ispunjenje se Republika Srbija obavezala u Reformskoj agendi. Glavne aktivnosti Operativnog plana su: unapređenje sistema Plati i ePlaćanje+ do kraja 2025. godine, uspostavljanje Evidencije taksi i naknada u Registru administrativnih postupaka (RAP), kao i omogućavanje elektronskog plaćanja dažbina putem sistema Plati i ePlaćanje do kraja 2026. godine. Reformu sprovodi Ministarstvo finansija, u saradnji sa Kancelarijom za Informacione tehnologije i elektronsku upravu, Republičkim sekretarijatom za javne politike, uz podršku NALED-a. Omogućavanje elektronskog plaćanja svih neporeskih dažbina, uz ukidanje potrebe za dokazom o uplati, doprineće rešavanju dugogodišnje preporuke Sive knjige NALED-a, pre svega kroz smanjenje administrativnog i finansijskog opterećenja

privrede i građana i obezbediti finansijska sredstava državi iz EU.

Radno pravo, inovacije i preduzetništvo

Usvojeni propisi

Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja je izmenama četiri podzakonska akta čije je donošenje propisano Zakonom o bezbednosti i zdravlju na radu, odložilo njihovu primenu sa 07. maja 2025. na 01. januar 2026. U pitanju su: [Pravilnik o načinu vođenja i rokovima čuvanja evidencije u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu \(„Službeni glasnik RS”, br. 5/2025 i 38/25\)](#), [Pravilnik o načinu i postupku procene rizika na radnom mestu i u radnoj sredini \(„Službeni glasnik RS”, br. 76/2024 i 38/25\)](#), [Pravilnik o postupku pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija i ispitivanja uslova radne sredine \(„Službeni glasnik RS”, br. 76/24 i 38/25\)](#), kao i [Pravilnik o preventivnim merama za bezbedan i zdrav rad na visini \(„Službeni glasnik RS”, br. 5/2025 i 38/25\)](#). Cilj ovog odlaganja rokova primene jeste obezbeđivanje dodatnog vremena za usklađivanje sa odredbama ovih akata, koji zahtevaju organizaciona i finansijska prilagođavanja.

Petim revidiranim Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina EU (NPAA) za period 2024-2027. godine (usvojen krajem oktobra prošle godine) predviđeno je da tokom drugog kvartala ove godine budu doneta dva propisa, i to Strategija unapređenja položaja osoba sa invaliditetom u Republici Srbiji za period 2025-2030. godine i prateći Akcioni plan za sprovođenje Strategije unapređenja položaja osoba sa invaliditetom u Republici Srbiji za period od 2025. do 2027. godine. Oba propisa doneta su početkom ove godine, tj. u prvom tromesečju.

Državni programi

U maju i junu 2025. godine Ministarstvo privrede je raspisalo javne pozive za dva programa – Program podrške za razvoj preduzetništva žena na selu u 2025. godini i Program podrške ekonomskom razvoju opština sa izrazito negativnim demografskim kretanjima u 2025. godini (u saradnji sa Fondom za razvoj).

Nastavak podrške preduzetnicama sa sela i podsticanje razvoja njihovog poslovanja omogućeno je donošenjem [Uredbe o utvrđivanju Programa podrške za razvoj preduzetništva žena na selu u 2025. godini \(„Službeni glasnik RS” br. 39/2025\)](#). Cilj programa je osnaživanje preduzetnica sa sela i podsticanje preduzetničke delatnosti u seoskim područjima. Sredstva opredeljena Programom bila su namenjena za finansiranje nabavke nove opreme za preradu, skladištenje i pakovanje poljoprivrednih proizvoda i za nabavku repromaterijala u vrednosti do 25% od ukupnog ulaganja za koje se potražuju sredstva iz Programa. Iznos bespovratne pomoći po projektu iznosio je od 300.000 do 500.000 dinara, a za sprovođenje

celokupnog Programa izdvojeno je ukupno 50 miliona dinara. Pravo na prijavu imali su preduzetnici registrovani u APR-u i zadruge, a uslov je da je većinski osnivač ili zakonski zastupnik žena, da se bave proizvodnjom prehrambenih proizvoda i da svoju delatnost obavljaju u seoskom području. Poziv je bio otvoren do 30.06.2025. godine. Informacije o uslovima prijave i potrebnoj dokumentaciji objavljene su na sajtu [Ministarstva privrede](#).

Podsticanje razvoja novoosnovanih i malih privrednih društava na područjima slabo razvijenih i nerazvijenih lokalnih samouprava koje se suočavaju sa izazovom pada populacije predviđeno je [Programom podrške ekonomskog razvoja opština sa izrazito negativnim demografskim kretanjima u 2025. godini](#). Program podrške je namenjen novoosnovanim preduzetnicima, mikro i malim privrednim društvima i privrednim društvima koja obavljaju delatnost u nerazvijenim područjima, a čiji je zakonski zastupnik fizičko lice do 35 godina starosti. Pojedinačni kandidat na programu može dobiti sredstva u rasponu od 300.000 do 500.000 dinara, odnosno do 50% vrednosti investicije, koja mogu biti iskorišćena za kupovinu opreme, alata, mašina, novih ili polovnih vozila do pet godina starosti, kao i računarske opreme i softverskih licenci i za adaptaciju i/ili tekuće održavanje proizvodnog i poslovnog prostora. Ministarstvo privrede je, zajedno sa Fondom za razvoj, za ovaj program opredelilo ukupno 50 miliona dinara. Poziv je otvoren 02. juna, a privredni subjekti će moći da apliciraju do kraja godine, odnosno do utroška opredeljenih sredstava. Informacije o uslovima prijave na program i o potrebnoj dokumentaciji objavljene su na sajtu [Ministarstva privrede](#) i [Fonda za razvoj](#).

Podsticanje razvoja preduzetništva i digitalne ekonomije u Srbiji nastavljeno je kroz podršku startupima koji koriste veštačku inteligenciju za razvoj svojih proizvoda i usluga putem [javnog poziva za Katalitik ko-investirajući grant program](#) koji je raspisao Fond za inovacionu delatnost. Takođe, fokus programa je i na jačanju primenljivosti rešenja veštačke inteligencije (AI) u privredi i postavljanju osnove za vidljivije pozicioniranje Srbije kao regionalnog centra za razvoj i primenu veštačke inteligencije. Pravo na učešće u programu imaju preduzeća koja su u većinskom vlasništvu osnivačkog tima, posluju ne duže od 10 godina i već imaju zainteresovane investitore spremne da ulože u njihov dalji razvoj, te mogu da dostave spremne ugovore o investiranju. Dodatni uslov je da u trenutku prijave startapi imaju razvijen najmanje prototip proizvoda ili usluge koji primenjuje AI metodologiju. Sredstva dodeljena pojedinačnim privrednim subjektima mogu biti u rasponu od 5,9 do 24 miliona dinara. Osim finansijske, program uključuje i mentorsku podršku. Fond je za realizaciju ovog programa odvojio iz budžeta 7,4 miliona evra.

Program je otvoren za prijave do juna 2027. godine ili do utroška sredstava. Informacije o uslovima prijave objavljene su na internet stranici [Fonda za inovacionu delatnost](#).

Aktivnosti NALED-a

NALED tim je tokom drugog kvartala 2025. godine u okviru [StarTech projekta](#) i inicijative Pop-Up Export Hub objavio dva vodiča namenjena startapima, ali i drugim privrednim subjektima, u cilju podsticanja širenja njihovog poslovanja na inostrana tržišta, i to [Vodič za poslovanje na Dalekom istoku](#) i [Vodič za izvoz na nordijska tržišta](#). Vodiči predstavljaju kratke priručnike sa najvažnijim informacijama o plasiranju robe i usluga na pomenuta tržišta. U vodičima su predstavljeni pregledi regulatornih procedura za izvoz na ova tržišta poput carinskog postupka, pravila o označavanju proizvoda ili dokazivanja usaglašenosti robe, kao i važni aspekti poslovne kulture, informacije o preferencijama i navikama potrošača. Vodiči nude pregled inovacionih ekosistema analiziranih zemalja sa fokusom na prioritetne oblasti koje se razvijaju u posmatranoj ekonomiji, da bi na kraju bio pružen i pregled ključnih procedura i kontakata koji mogu biti od pomoći prilikom uspostavljanja poslovanja ili izvoza na ova tržišta. Vodiči su dostupni za preuzimanje na sajtu [StarTech projekta](#).

U saradnji sa Ministarstvom nauke, tehnološkog razvoja i inovacija, NALED je izradio [Smernice za realizaciju saradnje nauke i privrede u okviru doktorskih studija – industrijskih doktorata](#). One pružaju pregled osnovnih modela saradnje nauke i privrede u okviru doktorskih studija i nude konkretne odgovore na ključna pitanja o njihovoj praktičnoj primeni, sa ciljem da podstaknu saradnju između akademske zajednice i privrede u okviru doktorskih studija, a ujedno i da omoguće stvaranje podsticajnog ambijenta za ulaganja privrede u istraživačke procese i inovacije. Usvajanjem Smernica delimično je ispunjena preporuka [Sive knjige inovacija 2.1. Stvoriti uslove za saradnju nauke i privrede kroz stipendirane doktorate](#). Smernice su dostupne za preuzimanje na sajtu [StarTech projekta](#).

NALED je nastavio rad na inicijativi za izmenu Pravilnika o uvozu medicinskih sredstava koja nisu registrovana i predlog izmena je predat Ministarstvu zdravlja. Podsećamo da se izmene Pravilnika odnose na pojednostavljenje postupka uvoza neregistrovanih medicinskih sredstava od strane inovacionih subjekata (naučnoistraživačkih organizacija, startapa i ostalih) koji posluju u oblasti zdravstva, a koja su predviđena za upotrebu u naučnim ili medicinskim istraživanjima, kao i za istraživanje i razvoj. Izmenama Pravilnika iz 2018. godine omogućen je pojednostavljen postupak po zahtevu inovativnih kompanija i naučnoistraživačkih organizacija za uvoz neregistrovanog medicinskog sredstva, u cilju efikasnijeg sprovođenja naučnih istraživanja i razvoja inovativnih proizvoda. Međutim, u praksi se ova izmena ne primenjuje, usled restriktivnog tumačenja da je u pitanju izuzetak od uobičajene procedure.

Tokom juna održana je prva sednica Saveta za male biznise, na kojoj su između ostalih tema na agendi, nalazili i predlozi iz Sive knjige 17 vezani za unapređenje uslova poslovanja preduzetnika, i to: 1.1 *Smanjiti fiskalno opterećenje najnižih zarada*, 1.14 *Optimizovati pragove i postupke u vezi sa oporezivanjem paušalaca* i

15.8 Izjednačiti položaj preduzetnica sa položajem zaposlenih majki.

Digitalizacija

Usvojeni propisi

Donošenje pojedinačnih dozvola za korišćenje radio-frekvencijskog spektra na osnovu sprovedenog javnog nadmetanja bliže je regulisano [Pravilnikom o minimalnim uslovima za izdavanje pojedinačnih dozvola za korišćenje radio-frekvencijskog spektra na osnovu sprovedenog postupka javnog nadmetanja u radio-frekvencijskim opsezima 694-790 MHz, 880-915/925-960 MHz, 1710-1785/1805-1880 MHz, 1920-1980/2110-2170 MHz, 2500-2690 MHz i 3400-3800 MHz](#) ("Službeni glasnik RS", br. 44/25). Pravilnik je donet od strane Ministarstva informisanja i telekomunikacija i propisuje broj dostupnih dozvola, rok trajanja, mogućnost obnove, visinu i dinamiku plaćanja naknade, kao i tehničke i teritorijalne uslove koje učesnici javnog nadmetanja moraju da ispune. Na osnovu Pravilnika, Regulatorno telo za elektronske komunikacije i poštanske usluge (RATEL) pokrenulo je 02. juna postupak javnog nadmetanja donošenjem [Odluke o pokretanju postupka javnog nadmetanja za izdavanje najviše tri pojedinačne dozvole za korišćenje radiofrekvencijskog spektra u radiofrekvencijskim opsezima 694-790 MHz, 880-915/925-960 MHz, 1710-1785/1805-1880 MHz, 1920-1980/2110-2170 MHz, 2500-2690 MHz i 3400-3800 MHz za pružanje javne elektronske komunikacione usluge za sisteme GSM i IMT \(International Mobile Telecommunications\)](#). Dozvole će važiti do 2047. godine, bez mogućnosti produženja. Najviša početna naknada iznosi 35,5 miliona evra za najatraktivniji frekvencijski opseg. Dozvole će se dodeljivati putem javne aukcije, u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama. Ova odluka otvara vrata za uvođenje 5G mreže širom Srbije i operatorima će omogućiti pristup spektru neophodnom za razvoj i pružanje savremenih 5G usluga.

Zahtev za vizu za ulazak u Republiku Srbiju strani državljani od sada mogu da podnesu elektronskim putem i da dobiju e-vizu u skladu sa [Pravilnikom o izgledu obrasca i bližim uslovima za izdavanje vize u elektronskom formatu](#) („Službeni glasnik RS“, br. 31/25). Zahtev za vizu se podnosi onlajn, bez potrebe odlaska u diplomatsko-konzularna predstavništva, dok se elektronska viza izdaje u formi PDF dokumenta sa sigurnosnim elementima – elektronskim potpisom, pečatom i QR kodom za proveru autentičnosti. E-viza je usklađena sa međunarodnim standardima i namenjena je državljanima zemalja sa kojima Srbija ima reciprocitet u viznom režimu. Donošenje Pravilnika postavilo je osnovu za digitalizaciju postupka izdavanja elektronske vize, koja je od početka juna dostupna kao elektronska usluga na [Portal za strance](#).

Način oglašavanja, aktivacije i naplate usluga sa dodatnom vrednošću (VAS), kao i obaveze operatora i pružalaca ovih usluga, bliže su regulisani [Pravilnikom o obavezama operatora koji prenosi usluge sa dodatnom vrednošću i pružaoca usluga sa dodatnom vrednošću](#) („Službeni glasnik RS“, br. 30/25). Pravilnik

propisuje obavezu jasnog oglašavanja cene i načina naplate, kao i unosenje lozinke kao potvrde pristanka korisnika da koristi uslugu. Poseban akcenat stavljen je na zaštitu krajnjih korisnika od zloupotreba i prevara, uključujući obmanjujuće kvizove i lažne nagradne igre. Dodatno, operator je u obavezi da krajnjem korisniku omogući uvođenje zabrane korišćenja VAS usluga po zahtevu. Takođe, pružalac usluge mora obezbediti korisničku podršku i omogućiti podnošenje prigovora, kao i pravo na vansudsko rešavanje spora pred Regulatornim telom za elektronske komunikacije i poštanske usluge (RATEL).

Nacrti propisa

Osnivanje Kancelarije za informacionu bezbednost i uvođenje podele operatora IKT sistema od posebnog značaja na prioritetne i važne predstavljaju ključne novine Predloga zakona o informacionoj bezbednosti. Predlogom zakona je predviđeno da Kancelarija za informacionu bezbednost počne sa radom 01. januara 2027. godine, kao i druga usklađivanja sa EU direktivom o merama za visoki zajednički nivo informacione bezbednosti u celoj Uniji (NIS2 direktiva), o čemu smo detaljnije izvestili u prethodnom kvartalnom izveštaju.

Smanjenje troškova izgradnje i podsticanje zajedničke izgradnje mreža vrlo visokog kapaciteta, veća efikasnost, ekonomičnost, pristupačnost, ali i transparentnost predstavljaju glavne ciljeve prve radne verzije Nacrta zakona o širokopojasnoj komunikacionoj infrastrukturi. Prva radna verzija Nacrta zakona izrađena je u okviru uže Radne grupe Ministarstva informisanja i telekomunikacija, čije je NALED član. Ovaj dokument predviđa mere za smanjenje troškova, ubrzanje i podsticanje izgradnje i zajedničkog korišćenja mreža vrlo visokog kapaciteta, uključujući i fizičku infrastrukturu u zgradama i uvođenje bežičnih pristupnih tačaka male pokrivenosti. Cilj zakona je da podrži razvoj digitalne infrastrukture, poveća efikasnost korišćenja postojeće infrastrukture između različitih sektora, poboljša dostupnost mreža krajnjim korisnicima i da se omogući veća pravna sigurnost i transparentnost za operatore i javne institucije. Poseban fokus stavljen je na olakšavanje izgradnje u ekonomski neisplativim područjima i usklađivanje sa evropskim standardima, konkretno sa Uredbom EU 2024/1309 o gigabitskoj infrastrukturi. Podsećamo, izradom Zakona o širokopojasnoj infrastrukturi biće ispunjen jedan od ciljeva Akcionog plana Saveza za eUpravu, kao i preporuka iz *Sive knjige 17 – 11.3 Smanjiti troškove postavljanja širokopojasne infrastrukture*. Prvu zvaničnu verziju Nacrta zakona blagovremeno ćemo podeliti sa članovima.

Usklađivanje sa savremenim međunarodnim i evropskim standardima u oblasti zaštite od nejonizujućeg zračenja, jačanje institucionalnih kapaciteta i uvođenje sistematskog praćenja i digitalizacije postupaka predviđeno je novim Nacrtom zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja. Pored toga, Nacrt zakona ima za cilj podizanje svesti i edukacije javnosti, sa posebnim fokusom na prevenciju i jačanje stručnih kadrova za efikasnu implementaciju mera zaštite. Takođe, Nacrt zakona će biti usklađen sa izmenama u nacionalnom

zakonodavstvu, posebno sa Zakonom o planskom sistemu Republike Srbije iz 2018. Preporukom 15.6. *Izmeniti sistem procene uticaja baznih stanica mobilne telefonije na životnu sredinu*, iz novog izdanja *Sive knjige 17*, predloženo je, između ostalog, da ovaj propis bude osnov za efikasnu zaštitu od prekomernog elektromagnetnog zračenja i da se dosledno primenjuje na nacionalnom i lokalnom nivou.

Uspostavljanje novčanika za digitalni identitet definisano je odredbama prvog Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju. Nacrtom je, između ostalog, predviđeno definisanje svojstva digitalnog novčanika, postupci njegovog izdavanja, korišćenja i opoziva, kao i registracija pouzdajuće strane za njegovo korišćenje, dok je dodatno predloženo i uređenje sertifikacije šema elektronske identifikacije. Nacrtom je predviđena i mogućnost priznavanja inostranih kvalifikovanih usluga od poverenja aktom Vlade Republike Srbije. Započinjanjem procesa uvođenja Digitalnog novčanika istovremeno je započeto i rešavanje preporuke iz *Sive knjige 17 – 9.1 Omogućiti istovremenu promenu prebivališta u ličnoj karti i drugim ličnim dokumentima*, dok se izmenama predviđa i olakšavanje upotrebe kvalifikovanih elektronskih sertifikata izdatih u inostranstvu, u skladu sa preporukom 11.2 *Omogućiti upotrebu kvalifikovanih elektronskih sertifikata izdatih u inostranstvu i u Srbiji*.

NALED je prepoznat kao partner u sprovođenju dve mere predviđene Akcionim planom za novi Program razvoja eUprave za period 2026–2030. godine. Izrada Akcionog plana je zadatak radne grupe Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave. Prvi nacrt dokumenta je pripremljen i sadrži konkretne mere, kao i aktivnosti za njihovo sprovođenje. NALED je prepoznat kao partner u sprovođenju istraživanja o stepenu digitalizacije među lokalnim samoupravama putem *Lokalnog indeksa eUprave*, u okviru opšteg cilja razvoja infrastrukture u elektronskoj upravi i obezbeđivanja interoperabilnosti. Takođe, NALED je prepoznat i kao partner u izradi lokalnih akcionih planova za razvoj pametnih rešenja u do pet lokalnih samouprava, u okviru opšteg cilja otvaranja podataka u javnoj upravi.

Brisanje radio-baznih stanica mobilne telefonije iz Liste 2 Projekata za koje postoji obaveza podnošenja zahteva za odlučivanje o potrebi procene uticaja predviđeno je [Nacrtom uredbe o Listi projekata za koje je obavezna procena uticaja na životnu sredinu](#), [Listi projekata za koje postoji obaveza podnošenja zahteva za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu i kriterijumima za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu](#). Nacrt je izrađen radi usklađivanja sa novim Zakonom o proceni uticaja na životnu sredinu iz 2024. godine i relevantnim direktivama Evropske unije, uz preciznije definisanje kriterijuma i pragova, kao i uvođenje kombinovanog pristupa za ocenu potrebe procene. Ovom izmenom značajno se pojednostavljuje procedura za izgradnju i unapređenje telekomunikacione infrastrukture i delimično rešava preporuka iz *Sive knjige 17 – 15.6 Izmeniti sistem procene uticaja baznih stanica mobilne*

telefonije na životnu sredinu.

Regulatorno telo za elektronske komunikacije i poštanske usluge (RATEL) objavilo je javne konsultacije o Nacrtu pravilnika o izmenama i dopunama Pravilnika o uslovima dodele i korišćenja radiofrekvencijskog spektra. Izmene obuhvataju uređivanje i preciziranje obrazaca zahteva za izdavanje privremenih dozvola za korišćenje radiofrekvencijskog spektra, za različite vrste radio-stanica, kako za domaće, tako i za strane korisnike. Takođe, predloženo je izuzeće od dostavljanja tehničke dokumentacije ukoliko nije došlo do promene podataka izdatih pojedinačnih dozvola, obaveza dostave podataka o postupku procene uticaja ako rešenje još nije doneto, kao i obavezna najava korišćenja radio-stanica kraća od 15 dana RATEL-u.

Usklađivanje sa propisima EU

Petim revidiranim Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina EU (NPAA) za period 2024-2027. godine (usvojen krajem oktobra prošle godine) predviđeno je da tokom drugog kvartala ove godine bude doneto devet propisa (dva zakona i sedam pravilnika) iz oblasti elektronskih komunikacija i digitalne infrastrukture. Od toga, četiri pravilnika je usvojeno ranije, tokom prvog kvartala, a samo je Pravilnik o informacijama o uslovima ugovora koje je pružalac javno dostupne elektronske komunikacione usluge dužan da objavi, načinu njihove objave i rokovima, obrascu sažetka ugovora i sadržaju obaveštenja o nameri jednostrane izmene uslova ugovora i pravu krajnjeg korisnika na raskid ugovora pre isteka perioda na koji je zaključen donet u drugom kvartalu. Sa druge strane, četiri propisa nisu doneta u predviđenom roku, pre svega Zakon o širokopojasnoj komunikacionoj infrastrukturi i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju.

Javne nabavke

Godišnji izveštaj javnim nabavkama

Iako tokom drugog kvartala nije donet nijedan propis vezan za javne nabavke, smatramo da je bitno da istaknemo najvažnije zaključke i rezultate iz Godišnjeg izveštaja o javnim nabavkama u Republici Srbiji za 2024. godinu, koji je Kancelarija za javne nabavke (KJN) objavila krajem marta ove godine. Naime, od 01. januara 2024. godine rešene su dve preporuke Sive knjige 16, da se, osim najniže cene, uvedu dodatni kriterijumi u postupcima javnih nabavki kao i da se uvedu zelene javne nabavke, a kao rezultat izmena Zakona o javnim nabavkama iz oktobra 2023. godine. Preciznije, izmenama je predviđeno da kod nabavke arhitektonskih, inženjerskih ili savetodavnih usluga, kao i kod usluga prevodenja ili razvoja računarskog programa, naručilac ne može odrediti cenu kao jedini kriterijum za dodelu ugovora. Dodatno, kod nabavki fotokopir papira, računarske i kancelarijske opreme, klima uređaja i sredstava za čišćenje, obavezno je korišćenje ekoloških kriterijuma.

Prema podacima iz Godišnjeg izveštaja, broj postupaka javnih nabavki u kojima su naručioci primenjivali ekološke aspekte (tzv. zelene nabavke) iznosio je 3.244, što je više nego duplo u odnosu na broj postupaka u 2023. godini (1.592). Značajan rast broja postupaka u kojima su naručioci primenjivali ekološke aspekte je nesumnjivo rezultat izmene pravnog okvira i propisivanja obaveze uključivanja ekoloških aspekata u Pravilnik o vrstama dobara za koja su naručioci u obavezi da primenjuju ekološke aspekte u postupcima javnih nabavki. Povećanje broja zelenih nabavki rezultat je projekta „Javne nabavke i dobra uprava za veću konkurentnost“ koji je NALED sprovodio uz podršku Švedske agencije za međunarodni razvoj i saradnju (Sida) u periodu od 01.12.2022. do 31.05.2024. godine. Kroz projekat je sprovedeno sveobuhvatno istraživanje o predmetima javnih nabavki za koje je moguće propisati ekološke aspekte kao obavezne, a da ne dođe do narušavanja konkurencije na tržištu i pripremljena je analiza. Takođe, kroz projekat je pružena podrška KJN za pripremu navedenog podzakonskog akta.

U toku 2024. godine došlo je i do povećanja broja ugovora koji nisu zasnovani samo na ceni kao jedinom kriterijumu, takođe kao rezultat izmene zakona. Naime, učešće postupaka u kojima cena nije bila jedini kriterijum za dodelu ugovora u ukupnom broju postupaka je povećano sa 4,46% u 2023. godini na 9,78% u 2024. godini.

Imovina, investicije i energetika

Usvojeni propisi

Održavanje elektronskih javnih sednica komisija za planove kada postoji velika zainteresovanost javnosti omogućeno je izmenom [Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata prostornog i urbanističkog planiranja](#) („Službeni glasnik RS“, br. 32/2019 i 47/2025), koji je, početkom juna, donet od strane Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture. Prema Pravilniku, odluku o održavanju elektronskih javnih sednica donosi nadležna komisija, u skladu sa svojim poslovnikom. Ukoliko dođe do promene termina ili formata sednice, novi podaci moraju biti objavljeni najmanje pet dana ranije. Komisije mogu organizovati više sednica u zavisnosti od broja primedbi, a raspored i komentari biće javno dostupni na sajtu nadležnog organa.

Izmenama [Zakona o centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika](#) („Službeni glasnik RS“, br. 19/2025 i 51/2025), polovinom juna, skraćen je rok za njegovu primenu na 01. oktobar 2025. godine. Naime, inicijalno je predviđeno da se zakon primenjuje u roku od 18 meseci od dana stupanja na snagu (što je se desilo sredinom marta ove godine), ali je izmenom iz juna rok primene promenjen na početak oktobra 2025. godine.

Nacrti propisa

Iznosi sudskih taksi u okviru parničnih i izvršnih postupaka biće uvećani, a promene se posebno odnose na takse za podnošenje tužbi, protivtužbi, žalbi i drugih podnesaka, kao i za donošenje sudskih presuda i rešenja prema Predlogu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o sudskim taksama. Dodatno, Predlog zakona predviđa nove tarife za usluge overe potpisa, rukopisa, prepisa i prevoda. Takođe, precizira se trenutak kada obaveza nastaje, tako da se taksa za tužbu više neće plaćati po okončanju postupka već nakon održavanja prvog ročišta. Rok zastarelosti za naplatu neplaćenih taksi produžava se sa tri na pet godina. Jedna od važnijih novina odnosi se na sudsko poravnanje, s obzirom na to da će taksu sada plaćati obe strane, osim ako se međusobno ne dogovore drugačije.

Upravljanje privremeno oduzetom digitalnom imovinom, kao i obavezno pokretanje finansijskih istraga za organizovani kriminal i dela protiv službenih lica uređeno je izmenama Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela iz 2019. godine, koji je bio na javnoj raspravi do početka juna. Predloženim izmenama omogućava se oduzimanje imovine čak i ako postupak ne može biti nastavljen zbog smrti, bolesti ili bekstva optuženog, te zastarelosti krivičnog dela. Imovina može biti oduzeta i od članova porodice ako se dokaže da je poreklo te imovine nelegalno. Takođe, u slučaju trajnog oduzimanja, pravnosnažna sudska odluka biće osnov za upis u katastar nepokretnosti. Naredba o zabrani raspolaganja imovinom traje najduže šest meseci za organizovani kriminal, uz mogućnost produženja. Zakon takođe reguliše raspodelu oduzete imovine u međunarodnoj saradnji i mogućnost povraćaja oštećenima ili zakonitim vlasnicima.

Pojednostavljenje EU CBAM-a

Evropski parlament i Evropski Savet su, sredinom juna, postigli načelni dogovor o pojednostavljenju CBAM-a (Mehanizma za prekogranično prilagođavanje ugljenika), kao deo šireg paketa „Omnibus I“, predstavljenog u februaru 2025. godine, a kojim se želi olakšati zakonodavni okvir EU u oblasti održivosti, posebno za mala i srednja preduzeća. Cilj ovih promena CBAM-a je da se smanje administrativna opterećenja za privredu, a da se pritom očuva puna klimatska efikasnost ovog mehanizma. Naplata taksi po osnovu emisije CO₂ za određenu robu iz uvoza (npr. čelik, cement, struja) počinje 01. januara 2026. godine, s postupnim povećanjem tarifa do 2034. godine, kada će taksa dostići nivo ETS (Sistem trgovine emisijama) EU. Cilj CBAM-a je i da spreči premeštanje industrije u zemlje sa blažim klimatskim propisima i da podstakne treće zemlje da uvedu svoje mehanizme naplate emisija. Nemačka i druge članice EU nisu podržale odlaganje primene, uprkos pozivima sektora elektroenergetike i zemalja Zapadnog Balkana. Pojednostavljenja uključuju smanjenje administrativnog opterećenja, posebno za mala i srednja preduzeća, kao i izuzeće za uvoznike koji ne premaše 50 tona emisija godišnje. Oko 90% uvoznika, uglavnom malih i srednjih preduzeća, biće izuzeto od obaveza, dok će istovremeno 99% emisija iz ključnih uvoznih sektora

ostati pokriveno ovim mehanizmom. Do 2026. godine, EK će razmotriti proširenje CBAM-a na dodatne ETS sektore i predložiti zaštitne mere za EU izvoznike. Usvajanje Uredbe o pojednostavljenju CBAM-a se očekuje do septembra. U Srbiji je Ministarstvo finansija osnovalo međuresornu Radnu grupu na temu CBAM-a, dok je NALED u okviru Saveza za zaštitu životne sredine izradio analizu uticaja CBAM-a na privredu Srbije, koja će javnosti biti predstavljena tokom tekućeg kvartala. Uspostavljanjem nacionalnog CBAM mehanizma rešila bi se prioritetna preporuka Sive knjige 8.8 *Uvesti nacionalni mehanizam za oporezivanje ugljenika komplementaran CBAM-u Evropske unije*.

Ostale državne aktivnosti

Ministarstvo rudarstva i energetike je najavilo da će Srbija tokom leta ispuniti sve preduslove za spajanje sa energetske tržištem Evropske unije, sa ciljem da se omogući sigurnije snabdevanje i niže cene energije zbog veće konkurencije, i lakši pristup obnovljivim izvorima energije. Izmenama Zakona o energetici iz 2024. godine u naše zakonodavstvo prenete su ključne odredbe evropskog Paketa za čistu energiju, dok je nadležno Ministarstvo najavilo da će usvajanjem podzakonskih akata i prenosom odredaba direktiva EU tokom leta ove godine biti ispunjeni preduslovi za spajanje sa tržištem Evropske unije. Pored usklađivanja pomenute regulative, sprovedeće se modernizacija prenosne mreže i povezivanje tržišta za dan-unapred (SDAC) do kraja 2026. godine i unutardnevnog tržišta (SIDC) do kraja 2027. godine. Očekivanje Ministarstva jeste da će jačanje mreže privući strane investitore koji ulažu u zelenu energiju. Republika Srbija je završila delove Transbalkanskog koridora i planira nastavak radova na više energetske interkonekcije sa susedima. Ministarstvo očekuje da će novi regulatorni okvir doprineti efikasnom funkcionisanju povezanog tržišta. Republika Srbija već ima tehničke veze sa susednim zemljama i trguje strujom, ali su potrebna dodatna infrastrukturna i pravna usklađivanja. Cilj je veća energetska sigurnost, stabilnije cene, manje oslanjanje na ugalj i bolja otpornost u krizama poput one iz 2021–2022. godine, a energetska integracija takođe jača regionalnu saradnju i pomaže u ostvarivanju ciljeva zelene tranzicije.

Prelazak na tromesečno očitavanje brojila, koji je najavljen za 01. jun, privremeno je odložen od strane Elektrodistribucije Srbije (EDS) zbog nedoumica u javnosti o najavljenoj primeni člana 197.a Zakona o energetici iz 2024. godine kojim je definisan obračunski period. EDS je prethodno od januara meseca medijski promovisala mogućnosti samostalne prijave stanja brojila i prednosti ovog načina očitavanja, a sprovedene su i terenske aktivnosti i obuka korisnika na šalterima EDS. Bilo je predviđeno da građani od 01. juna mogu sami da očitaju brojilo i podatke dostave putem mobilne aplikacije, mejla ili telefona. Oko 220.000 korisnika već koristi aplikaciju, a ugrađeno je preko 600.000 pametnih brojila koja omogućavaju mesečno očitavanje. Za ostale potrošače bilo je predviđeno da se njihova potrošnja i dalje procenjuje na osnovu istorijskih podataka. Na kraju, računi će i dalje stizati mesečno, a do kraja godine planirana je zamena još

600.000 brojila.

Ministar pravde je, u ime Republike Srbije, potpisao [Konvenciju o osnivanju Međunarodne organizacije za medijaciju \(IOMed\)](#), sa ciljem unapređenja rešavanja međunarodnih sporova mirnim putem. Konvencija je, na inicijativu Kine, potpisana tokom održavanja Globalnog foruma za međunarodno posredovanje, a pored resornih ministara Kine i Srbije, Konvenciju su potpisali i predstavnici još 30 država.

Aktivnosti NALED-a

Predstavnici NALED-a su tokom drugog kvartala nastavili sa radom u Radnoj grupi Ministarstva rudarstva i energetike za izradu [Strategije upravljanja mineralnim i drugim geološkim resursima u Republici Srbiji za period 2025-2040. godine sa projekcijama do 2050. godine](#). Na nivou Radne grupe usaglašena je finalna verzija Nacrta Strategije koja je nakon toga objavljena na sajtu eKonsultacije. O Nacrtu Strategije održana je javna rasprava u periodu od 13. juna do 02. jula i članovi NALED-a dostavili su svoje komentare i predloge. Komentari su se pre svega odnosili na potrebu zaštite investitora od rizika koji proizilaze iz faktora na koje investitor ne može da utiče, kao što su ograničenja izvoza i eksproprijacija usled obustave realizacije projekta. Pored toga, stav članova NALED-a je da je neophodno obezbediti da sve buduće izmene Zakona o rudarstvu i geološkim istraživanjima, kao i eventualno uvođenje politika koje se odnose na preradu sirovina na teritoriji Republike Srbije i izvoz, budu razvijani na transparentan način, da se primenjuju isključivo na buduće slučajeve, te da budu u potpunosti usklađeni sa principima pravne sigurnosti i međunarodnim obavezama koje je Republika Srbija preuzela.

Usklađivanje sa propisima EU

Iako je Petim revidiranim Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina EU (NPAA) za period 2024-2027. godine (usvojen krajem oktobra prošle godine) predviđeno da tokom drugog kvartala ove godine bude doneto 10 propisa (jedan zakon i devet podzakonskih akata), usvojena su samo četiri podzakonska akta (tri uredbe i jedan pravilnik), koji su označeni u Aneksu 2.

Hrana i poljoprivreda

Usvojeni propisi

Sredstva za direktna plaćanja, uključujući premiju za mleko i regres za seme, umanjena su sa 93 na 89 milijardi dinara izmenom [Uredbe o raspodeli podsticaja u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2025. godini \(„Službeni glasnik RS“, br. 8/2025, ...42/2025\)](#). Sa druge strane, sredstva namenjena ruralnom razvoju, rešavanju zahteva po sudskim presudama, unapređenju konkurentnosti i investicijama u fizičku imovinu gazdinstava uvećana su za 500 miliona dinara i sada iznose 3,7 milijardi dinara.

Precizno obeležavanje i razdvajanje mlečnih proizvoda i proizvoda koji sadrže mlečnu komponentu propisano je [Uredbom o dodatnim zahtevima za stavljanje na tržište proizvoda koji sadrže palmino ulje, palminu mast ili druga biljna ulja i masti \(„Službeni glasnik RS“, br. 47/2025\)](#). Naime, Uredba propisuje da proizvodi sa mlečnom komponentom, poput sireva, namaza i margarina, moraju biti jasno označeni upozorenjem, na ćirilćnom pismu, „НИЈЕ 100% МЛЕЧНИ ПРОИЗВОД – САДРЖИ ПАЛИМИНО УЉЕ, ОДНОЧНО ДРУГА БИЉНА УЉА“ i izloćeni odvojeno od pravih mlećnih proizvoda. Uredba će se primenjivati od 1. avgusta 2025. godine.

Nacrti propisa

Ministarstvo poljoprivrede, ćumarstva i vodoprivrede pokrenulo je javnu raspravu o Nacrtu novog zakona o organskoj proizvodnji, koja je trajala od 16. juna do 05. jula. Novi zakon donosi vaćne promene, poput uvođenja Registra organskih proizvođaća, stroćih kontrola i novih pravila za grupnu proizvodnju, a sa ciljem usklaćivanja sa propisima, odnosno direktivama EU u okviru Poglavља 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj.

Usklaćivanje sa propisima EU

Iako je Petim revidiranim Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina EU (NPAA) za period 2024-2027. godine (usvojen krajem oktobra proćle godine) predvićeno da tokom drugog kvartala ove godine budu doneta tri propisa (jedna uredba i dva pravilnika), nijedan podzakonski akt nije usvojen.

Zdravstvo

Usvojeni propisi

Puna primena elektronskog zdravstvenog dosijea (e-karton) će poćeti 01. januara 2026. godine i kao jedinstveni i centralizovani sistem podataka o svakom pacijentu omogućiti lakće ćuvanje dokumentacije i praćenje istorije lećenja, u skladu sa [Pravilnikom o e-kartonu, lićnom zdravstvenom broju i dostavljanju podataka na lićni zahtev pacijenta \(„Slućbeni glasnik RS“, br. 45/2025\)](#). Sistem će pacijentima osigurati bolju dijagnostiku i zdravstvenu negu, a lekarima omogućiti efikasniju upotrebu podataka. Pravilnik propisuje naćin i postupak preuzimanja podataka, odrećivanje i koriććenje lićnog zdravstvenog broja, kao i bliće uslove i naćin dostavljanja podataka na lićni zahtev pacijenta. Dodatno, predvićene su i mere zaćtite podataka i naćin pristupa e-kartonu, odnosno krug lica koja imaju ovlaććenja da pristupe podacima pacijenata. Lica ćiji se podaci nalaze u e-kartonu, koji imaju pravo pristupa lićnim podacima, mogu pristupiti

svojim podacima iz e-kartona putem Portala Ministarstva zdravlja korišćenjem Portala za elektronsku identifikaciju eID.

Aktivnosti NALED-a

Tokom drugog kvartala je nastavljeno aktivno učešće NALED-a u radnoj grupi Ministarstva zdravlja koja radi na pripremi podzakonskih akata predviđenih Zakonom o zdravstvenoj dokumentaciji i evidencijama u oblasti zdravstva, kao i aktivno učešće na sastancima predviđenim za razvoj elektronskih servisa u zdravstvu: **e-bolovanje i e-karton**. Sistem e-bolovanje predstavlja kompleksan sistem a sastoji se od više komponenti, dok će se uspostavljanje odvijati u fazama. U ovoj fazi implementacije je u četiri doma zdravlja na teritoriji Beograda pokrenut pilot projekat koji će građanima omogućiti dostavljanje potvrde o privremenoj sprečenosti za rad i doznake elektronskim putem, kroz portal eZdravlje. Potpunim uspostavljanjem elektronskih sistema e-bolovanje i e-karton biće rešene dve, višegodišnje preporuke NALED-ove Sive knjige.

NALED je u saradnji sa BIO4 Kampusom započeo rad na pripremi Analize procesa sprovođenja kliničkih ispitivanja lekova i medicinskih sredstava u Srbiji, tokom koje su sprovedene konsultacije sa relevantnim akterima i pripremljeni nalazi o trenutnom stanju, kao i preporuke za unapređenje stanja i procesa sprovođenja kliničkih ispitivanja. U toku je finalizacija nalaza, a samo predstavljanje analize i rezultata se očekuje u narednom periodu.

Usklađivanje sa propisima EU

Petim revidiranim Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina EU (NPAA) za period 2024-2027. godine (usvojen krajem oktobra prošle godine) predviđeno je da tokom drugog tromesečja ove godine bude usvojeno tri propisa (dva zakona i jedan pravilnik), ali ni jedan nije donet.

Zaštita životne sredine

Usvojeni propisi

Dosadašnje tri zone kvaliteta vazduha promenjene su u prvu i drugu kategoriju, uz potpuno ukidanje pojma tolerantnih vrednosti novim [Zakonom o zaštiti vazduha \(„Službeni glasnik RS“, br. 51/2025\)](#). Dodatno, novina je i da je zakonom predviđeno da je za praćenje kvaliteta vazduha u državnoj mreži nadležna isključivo Agencija za zaštitu životne sredine i ovlašćena pravna lica, a Republički hidrometeorološki zavod više neće biti nadležan za ovu oblast. Takođe, merenja posebne namene

propisana su na drugačiji način, tako da će od sada na osnovu zapisnika nadležnog inspektora, koji je sačinjen u vanrednom postupku nadzora, nadležni organ jedinice lokalne samouprave biti u obavezi da donese odluku o sprovođenju merenja, uz posebno uvođenje materijalne odgovornosti utvrđenih zagađivača za njihove troškove. Napravljene su jasne distinkcije između podataka i informacija, a zakon bi trebalo da obezbedi i veću transparentnost kroz sveobuhvatnije konsultacije i veće učešće javnosti u postupcima donošenja kratkoročnih akcionih planova kvaliteta vazduha. Novim zakonom precizirane su obaveze i detaljnije je regulisana nadležnost inspektora, kao i donošenje Nacionalnog programa kontrole zagađenja vazduha. Cilj novog zakona je da se kroz ispunjenje svih preuzetih međunarodnih obaveza i dalje harmonizacije sa propisima EU unapredi stanje u oblasti upravljanja, zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha.

Za uređenje vodotoka i zaštita od štetnog dejstva voda u 2025. godini predviđeno je za oko 30% više sredstava, odnosno 10,2 milijarde dinara, u skladu sa izmenjenom [Uredbom o utvrđivanju Programa upravljanja vodama u 2025. godini \(„Službeni glasnik RS“, br. 12/2025 i 47/2025\)](#). Sa druge strane, izmenama je predviđeno i smanjenje sredstava za uređenje i korišćenje voda i planiranje za oko 26% i međunarodnu saradnju u oblasti voda za približno 6%. Značajnije umanjeње od oko 56% opredeljenih sredstava predviđeno je u oblastima izgradnja i rekonstrukcija vodnih objekata za snabdevanje vodom za piće i sanitarno-higijenske potrebe, postrojenja za pripremu vode za piće, magistralni cevovodi i rezervoari sa uređajima koji im pripadaju.

Usklađivanje sa propisima EU

Iako je Petim revidiranim Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina EU (NPAA) za period 2024-2027. godine (usvojen krajem oktobra prošle godine) predviđeno da tokom drugog kvartala ove godine bude doneto sedam propisa (jedan program i šest pravilnika), nijedan nije donet.

SPROVOĐENJE PREPORUKA SIVE KNJIGE 17

Poseban segment Kvartalnog izveštaja posvećen je monitoringu rešavanja preporuka iz Regulatorne Biblije NALED-a. Siva knjiga je redovna godišnja publikacija koja identifikuje ključne administrativne probleme privrede u Srbiji i daje konkretne predloge Vladi i nadležnim institucijama za njihovo rešavanje. Poslednje, 17. izdanje Sive knjige, koja je promovisana na godišnjoj Skupštini NALED-a krajem maja, sadrži 100 odabranih preporuka članova NALED-a i šire stručne javnosti za smanjenje administrativnog opterećenja i unapređenje poslovnog ambijenta.

Tokom drugog kvartala članovi i predstavnici Izvršne kancelarije NALED-a su, kroz učešće u brojnim radnim grupama Vlade i ministarstava, radili na pripremi i izmenama propisa čije će usvajanje i primena doprineti rešavanju preporuka Sive knjige 17, i to:

Preporuke 1.8 - *Omogućiti elektronsko plaćanje svih neporeskih nameta* - Pripremljen je Operativni plan za sprovođenje reforme parafiskala, tj. uvođenje mogućnosti elektronskog plaćanja svih neporeskih dažbina i u toku sa aktivnosti na njegovom sprovođenju.

Preporuke: 1.1 - *Smanjiti fiskalno opterećenje najnižih zarada*, 1.14 – *Optimizovati pragove i postupke u vezi sa oporezivanjem preduzetnika-paušalaca* i 15.8 – *Izjednačiti položaj preduzetnica sa položajem zaposlenih majki* – Sprovođenje brojnih aktivnosti u okviru projekta Snažne i važne doprineće poboljšanju uslova za poslovanje preduzetnika.

Preporuke 15.6. - *Izmeniti sistem procene uticaja baznih stanica mobilne telefonije na životnu sredinu* – Aktivno učešće u radu na izradi Nacrta zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja i brisanjem radio-baznih stanica mobilne telefonije iz Liste 2 Nacrta uredbe o Listi projekata za koje je obavezna procena uticaja na životnu sredinu.

Preporuke: 9.1 - *Omogućiti istovremenu promenu prebivališta u ličnoj karti i drugim ličnim dokumentima* i 11.2 - *Omogućiti upotrebu kvalifikovanih elektronskih sertifikata izdatih u inostranstvu i u Srbiji* – Aktivno učešće u radu na pripremi Nacrta zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju.

Preporuke 11.3 – *Smanjiti troškove postavljanja širokopojasne infrastrukture* - Učešće NALED-a i njegovih

članova u radnoj grupi za izradu Nacrta Zakona o širokopojasnoj infrastrukturi.

Preporuke: 3.2 – *Uspostaviti jedinstveni elektronski zdravstveni karton i evidenciju resursa u zdravstvu* i 3.7 – *Uvesti sistem e-bolovanja* – Aktivno učešće u pripremi podzakonskih akata kojima se uspostavljaju i uređuju sistemi e-bolovanje i e-karton.

ANEKS 1 – LISTA DONETIH PROPISA U II KVARTALU 2025.

Porezi i neporeske dažbine (4)

- Zakon o utvrđivanju garantne šeme i subvencionisanju dela kamate kao mera podrške mladima u kupovini prve stambene nepokretnosti ("Sl. glasnik RS", br. 19/2025 i 51/2025)
- Uredba o usklađivanju nomenklature Carinske tarife za 2025. godinu („Sl. glasnik RS“, br. 43/2025)
- Pravilnik o obliku, sadržini, načinu podnošenja i popunjavanja deklaracija i drugih obrazaca u carinskom postupku („Sl. glasnik RS“, br. 42/2019, ...52/2025)
- Odluka o osnivanju, početku i prestanku rada carinarnica, carinskih ispostava, odseka i carinskih referata („Sl. glasnik RS“, br. 20/2019, ...31/2025)

Radno pravo, inovacije i preduzetništvo (5)

- Pravilnik o načinu vođenja i rokovima čuvanja evidencije u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu ("Sl. glasnik RS", br. 5/25 i 38/2025)
- Pravilnik o načinu i postupku procene rizika na radnom mestu i u radnoj sredini ("Sl. glasnik RS", br. 76/24 i 38/2025)
- Pravilnik o postupku pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija i ispitivanja uslova radne sredine ("Sl. glasnik RS", br. 76/24 i 38/2025)
- Pravilnik o preventivnim merama za bezbedan i zdrav rad na visini ("Sl. glasnik RS", br. 5/25 i 38/2025)
- Uredba o utvrđivanju Programa podrške za razvoj preduzetništva žena na selu u 2025. godini ("Službeni glasnik RS" br. 39/2025)

Digitalizacija (4)

- Pravilnik o obavezama operatora koji prenosi usluge sa dodatom vrednošću i pružaoca usluga sa dodatom vrednošću („Sl. glasnik RS“, br. 30/25);
- Pravilnik o minimalnim uslovima za izdavanje pojedinačnih dozvola za korišćenje radio-frekvencijskog spektra na osnovu sprovedenog postupka javnog nadmetanja u radio-frekvencijskim opsezima 694-790

MHz, 880-915/925-960 MHz, 1710-1785/1805-1880 MHz, 1920-1980/2110-2170 MHz, 2500-2690 MHz i 3400-3800 MHz ("Sl. glasnik RS", br. 44/25);

- Pravilnik o izgledu obrasca i bližim uslovima za izdavanje vize u elektronskom formatu („Sl. glasnik RS“, br. 31/25)
- Pravilnik o informacijama o uslovima ugovora koje je pružalac javno dostupne elektronske komunikacione usluge dužan da objavi, načinu njihove objave i rokovima, obrascu sažetka ugovora i sadržaju obaveštenja o nameri jednostrane izmene uslova ugovora i pravu krajnjeg korisnika na raskid ugovora pre isteka perioda na koji je zaključen („Sl. glasnik RS“, br. 98/2024 i 45/2025)

Javne nabavke

- U ovoj oblasti nije donet nijedan propis tokom drugog tromesečja 2025. godine.

Imovina, investicije i energetika (7)

- Zakon o centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika („Sl. glasnik RS“, br. 19/2025 i 51/2025)
- Uredba o spremnosti na rizike u elektroenergetskom sektoru („Sl. glasnik RS“, br. 42/25)
- Uredba o postupanju u slučaju poremećaja u radu i ponovnom uspostavljanju elektroenergetskih sistema („Sl. glasnik RS“, br. 46/2025)
- Uredba o raspodeli prenosnog kapaciteta između zona trgovanja na dugoročnim tržištima („Sl. glasnik RS“, br. 44/2025)
- Uredba o utvrđivanju Programa finansiranja aktivnosti i mera unapređenja energetske efikasnosti u 2025. godini („Sl. glasnik RS“, br. 55/2025)
- Pravilnik o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata prostornog i urbanističkog planiranja ("Sl. glasnik RS", br. 32/2019 i 47/2025)
- Pravilnik o zahtevima eko - dizajna za cirkulacione pumpe bez zaptivača („Sl. glasnik RS“, br. 42/2025)

Hrana i poljoprivreda (15)

- Uredba o utvrđivanju Godišnjeg programa korišćenja sredstava za održivi razvoj i unapređenje šumarstva u 2025. godini ("Sl. glasnik RS", br. 31/2025)
- Uredba o raspodeli podsticaja u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2025. godini ("Sl. glasnik RS", br. 8/2025, 12/2025, 21/2025, 42/2025)
- Uredba o obaveznoj proizvodnji i prometu hleba od brašna "T-500" ("Sl. glasnik RS", br. 44/2025)
- Uredba o dodatnim zahtevima za stavljanje na tržište proizvoda koji sadrže palmino ulje, palminu mast, odnosno druga biljna ulja i masti ("Sl. glasnik RS", br. 47/2025)

- Uredba o utvrđivanju Dugoročnog programa mera za sprovođenje odgajivačkog programa za period 2025–2029. godine ("Sl. glasnik RS", br. 49/2025)
- Pravilnik o utvrđivanju Programa monitoringa bezbednosti hrane biljnog i mešovitog porekla za 2025. godinu ("Sl. glasnik RS", br. 32/2025)
- Pravilnik o podsticajima za investicije za unapređenje i razvoj ruralne infrastrukture ("Sl. glasnik RS", br. 97/2023, ... 41/2025)
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja prava na podsticaje u stočarstvu za kvalitetna priplodna grla ("Sl. glasnik RS", br. 23/2023, ..., 42/2025)
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja prava na podsticaje u stočarstvu za tov junadi, tov svinja, tov jagnjadi i tov jaradi ("Sl. glasnik RS", br. 32/2023, 18/2024, 24/2024, 42/2025)
- Pravilnik o uslovima, načinu i obrascu zahteva za ostvarivanje prava na regres za sertifikovano seme ("Sl. glasnik RS", br. 44/2025)
- Pravilnik o utvrđivanju Programa mera zaštite zdravlja bilja za 2025. godinu ("Sl. glasnik RS", br. 47/2025)
- Pravilnik o maksimalnim koncentracijama određenih kontaminenata u hrani ("Sl. glasnik RS", br. 73/2024, 90/2024, 47/2025)
- Pravilnik o utvrđivanju Programa monitoringa bezbednosti hrane životinjskog porekla i hrane za životinje koja se uvozi za 2025. godinu ("Sl. glasnik RS", br. 51/2025)
- Pravilnik o utvrđivanju Programa monitoringa bezbednosti hrane životinjskog porekla za 2025. godinu ("Sl. glasnik RS", br. 51/2025)
- Pravilnik o utvrđivanju Programa monitoringa bezbednosti hrane za 2025. godinu ("Sl. glasnik RS", br. 53/2025)

Zdravstvo (3)

- Uredba o uslovima i načinu izvoza matičnih ćelija iz krvi pupčanika na zahtev pacijenta („Sl. glasnik RS", br. 31/2025)
- Pravilnik o e-kartonu, ličnom zdravstvenom broju i dostavljanju podataka na lični zahtev pacijenta („Službeni glasnik RS", br. 45/2025)
- Pravilnik o Listi lekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja ("Sl. glasnik RS", br. 50/2025)

Zaštita životne sredine (13)

- Zakon o zaštiti vazduha ("Sl. glasnik RS", br. 51/2025)
- Zakon o potvrđivanju sporazuma o zajmu (drugi zajam za razvojnu politiku zelenog rasta u Republici Srbiji) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj („Sl. glasnik RS“, br. 5/2025 MU)
- Uredba o merilima i kriterijumima za dodelu podsticajnih sredstava za očuvanje i zaštitu biološke, predeone i geološke raznovrsnosti u 2025.godini ("Sl. glasnik RS“, br. 42/2025)
- Uredba o utvrđivanju Programa upravljanja vodama u 2025.godini („Sl. glasnik RS“, br. 12/2025 i 47/2025)
- Uredba o utvrđivanju državnih mreža meteoroloških stanica, programa rada i načina izveštavanja državnih mreža meteoroloških stanica ("Sl. glasnik RS", br. 123/2012, 29/2025)
- Uredba o utvrđivanju prostornog plana područja posebne namene infrastrukturnog koridora Beograd – Južni Jadran, deonica Požega-Boljare (granica sa Crnom Gorom) (Autoput E-763) ("Sl. glasnik RS", br. 34/2025)
- Uredba o utvrđivanju prostornog plana područja posebne namene infrastrukturnog koridora brze saobraćajnice IB reda Ostružnica-Obrenovac ("Sl. glasnik RS", br. 31/2025)
- Odluka o izradi strateške procene uticaja Izmena i dopuna Prostornog plana područja posebne namene turističke destinacije Kučajske planine na životnu sredinu ("Sl. glasnik RS", br. 48/2025)
- Odluka o izradi strateške procene uticaja programa navodnjavanja i odvodnjavanja u Republici Srbiji do 2032. godine na životnu sredinu ("Sl. glasnik RS", br. 49/2025)
- Odluka o izradi strateške procene uticaja prostornog plana područja posebne namene infrastrukturnog koridora železničke pruge Pančevo-Subotica na životnu sredinu ("Sl. glasnik RS", br. 29/2025)
- Pravilnik o elementima i zahtevima sistema upravljanja bezbednošću ("Sl. glasnik RS", br. 39/2025)
- Pravilnik o tehničkim normativima za bezbednost od požara i eksplozija postrojenja za tečni naftni gas i o uskladištavanju i pretakanju tečnog naftnog gasa ("Sl. glasnik RS", br. 77/2021, 41/2025)
- Pravilnik o uslovima za nesmetan i bezbedan transport prirodnog gasa gasovodima pritiska većeg od 16 bar ("Sl. glasnik RS", br. 37/2013, ...49/2025)

ANEKS 2 – LISTA PROPISA ČIJE USVAJANJE PREDVIĐA NPAA U II KVARTALU 2025.

NALED je, u okviru petog revidiranog NPAA za period 2024-2027. godine, identifikovao ukupno 35 propisa čije je usvajanje/donošenje predviđeno u drugom tromesečju ove godine. **Od 35 propisa, doneto je ukupno 11** (od toga je četiri doneto u prethodnom, prvom kvartalu) i to četiri iz oblasti imovine, investicija i energetike, dva iz nadležnosti Ministarstva rada, zapošljavanja, boračke i socijalne politike i jedan iz oblasti digitalizacije.

Redni broj	Naziv propisa	Usvajanje
1	Zakon u oblasti borbe protiv trgovine ljudima	
2	Zakon o izmenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela	
3	Zakon o širokopojasnoj komunikacionoj infrastrukturi	
4	Pravilnik o načinu prikupljanja podataka, održavanja, pristupa i načinu korišćenja baze podataka o vrsti, geografskoj lokaciji i raspoloživosti svih kapaciteta elektronske komunikacione mreže i pripadajućih sredstava i pristupa podacima koji mogu biti predmet zajedničkog korišćenja	Q1
5	Pravilnik o načinu dokumentovanja prekomernih troškova i merilima za ostvarivanje prava na nadoknadu prekomernih troškova za pružanje usluga univerzalnog servisa	Q1
6	Pravilnik o zahtevima za računovodstveno i strukturno razdvajanje poslovanja privrednih subjekata u obavljanju delatnosti elektronskih komunikacija kada pružaju usluge u drugim privrednim delatnostima	
7	Pravilnik o načinu objavljivanja informacija o uslovima ugovora koji zaključuju pružalac javno dostupne elektronske komunikacione usluge i krajnji korisnik, obrascu sažetka ugovora i sadržaju obaveštenja i načinu izmene uslova ugovora	Q2
8	Pravilnik o načinu korišćenja radio-stanica koje koriste domaći i strani vazduhoplovi, lokomotive, brodovi i druga plovila	Q1
9	Pravilnik o obezbeđivanju dostupnosti određenih elektronskih komunikacionih usluga i odgovarajuće terminalne opreme krajnjim korisnicima sa invaliditetom	Q1

Redni broj	Naziv propisa	Usvajanje
10	Pravilnik o načinu prikupljanja informacija, postupku izrade i sadržini geografskog pregleda rasprostranjenosti širokopojasne mreže i načinu prikupljanja izjava o nameri izgradnje, unapređenja ili proširenja širokopojasne mreže, uključujući i mreže vrlo visokog kapaciteta u tom području	
11	Zakon o izmenama i dopunama Zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju	
12	Akcionni plan za sprovođenje Strategije unapređenja položaja osoba sa invaliditetom u Republici Srbiji za period od 2025.	Q1
13	Strategija unapređenja položaja osoba sa invaliditetom u Republici Srbiji za period od 2025. godine	Q1
14	Pravilnik o preuzimanju Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 2019/945 od 12. marta 2019. o sistemima bespilotnih vazduhoplova i operaterima sistema bespilotnih vazduhoplova iz trećih zemalja	
15	Uredba o spremnosti na rizike u elektroenergetskom sistemu	Q2
16	Uredba o pravilima za raspodelu prenosnog kapaciteta između zona trgovanja na dugoročnim tržištima	Q2
17	Uredba o pravilima za rad međusobno povezanih prenosnih elektroenergetskih sistema električne energije	
18	Uredba o pravilima za balansnu električnu energiju	
19	Uredba o uspostavljanju mrežnih pravila za poremećeni rad i ponovno uspostavljanje elektroenergetskih sistema	Q2
20	Uredba o smernicama za transevropsku energetska infrastrukturu	
21	Uredba o proizvođaču električne energije iz obnovljivih izvora energije i garanciji porekla	
22	Pravilnik o zahtevima eko-dizajna za cirkulacione pumpe	Q2
23	Pravilnik o zahtevima eko dizajna za električne motore	
24	Program upravljanja zemljištem do 2030. godine, iskoristiti prednosti zdravog zemljišta za ljude, hranu, prirodu i klimu	

Redni broj	Naziv propisa	Usvajanje
25	Pravilnik o izmenama i dopunama Pravilnika o proglašenju i zaštiti strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva	
26	Pravilnik o izmenama i dopunama Pravilnika o prekograničnom prometu i trgovini zaštićenim vrstama	
27	Pravilnik o izmenama i dopunama Pravilnika o kriterijumima za izdvajanje tipova staništa, o tipovima staništa, osetljivim, ugroženim, retkim i za zaštitu prioriternim tipovima staništa i o merama zaštite za njihovo očuvanje	
28	Pravilnik o izvozu i uvozu određenih opasnih hemikalija	
29	Uredba o Programu mera podrške poboljšanju prehrambenih navika kod dece i omladine u sektoru voća, povrća, određenih preradevina od voća i povrća, mleka i određenih mlečnih proizvoda	
30	Pravilnik o utvrđivanju pravila u pogledu modela sertifikata za zdravlje životinja, modela službenog sertifikata i modela sertifikata za zdravlje životinja/službenih sertifikata za ulaz u Republici Srbiji i kretanje unutar Srbije pošiljki određenih kategorija životinja i roba, i službenu sertifikaciju takvih sertifikata	
31	Zakon o izmenama i dopunama Zakona o predmetima opšte upotrebe	
32	Pravilnik o hrani za specifične populacione grupe (hrana za odojčad i malu decu, hrana za posebne medicinske namene, zamene za kompletnu dnevnu ishranu za osobe na dijeti za mršavljenje)	
33	Zakon o vodi u originalnoj ambalaži	
34	Pravilnik o zahtevima za sledljivost hrane životinjskog porekla	
35	Zakon o međunarodnoj razvojnoj saradnji i humanitarnoj pomoći inostranstvu	

2025 NALED

Makedonska 30/VII, 11000 Beograd, Srbija
www.naled.rs, naled@naled.rs

Sva prava zadržana.

Ovim se daje dozvola za korišćenje, kopiranje i distribuciju sadržaja ovog dokumenta isključivo u neprofitne svrhe i uz odgovarajuće naznačenje imena, odnosno priznavanje autorskih prava NALED-a. Analize, tumačenja i zaključci izneti u ovom dokumentu ne moraju nužno reflektovati stavove predstavnika Izvršnog ili Upravnog odbora NALED-a. Svi naponi su učinjeni kako bi se osigurala pouzdanost, tačnost i ažurnost informacija iznetih u ovom dokumentu. NALED ne prihvata bilo kakav oblik odgovornosti za eventualne greške sadržane u dokumentu ili nastalu štetu, finansijsku ili bilo koju drugu, proisteklu iz ili u vezi sa korišćenjem ovog dokumenta.